Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, ČETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki Din 1·50.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX. Telefon št. 552. LJUBLJANA, 15. aprila 1926. Telefon št. 552. ŠTEV. 44.

O ciljih naše davčne reforme.

Našo javnost razburja od časa do časa statistika, ki se objavlja o višini plačanih davkov. Statistika nam kaže ogromno neenakomernost davčnih bremen. Neenakomernost ne povzročajo edino različni davčni zakoni, ki so v veljavi v posameznih pokrajinah naše kraljevine, ampak tudi neenaka davčna praksa, ki se kaže posebno pri davkih, ki se na podlagi enih in istih predpisov ali zakonov pobirajo po celi kraljevini, pri davku na poslovni promet. Eno kot drugo obsoja naša javnost enodušno pač iz razloga, ker davčna bremena, ki se nam nalagajo, preglboko segajo v naše žepe. Nad popolnim izenačenjem so naši gospodarski krogi že obupali in njihovo stremljenje gre za tem, da se vsaj potom znižanja obstoječih davkov omili najhujše trdote. V svojih prizadevanjih za znižanje davčnih bremen se ne redko sklicujejo na druge pokrajine, češ, da te prispevajo k stroškom države manj, nego bi bilo to v skladu z njihovo gospodarsko močjo.

Finančni delegat g. dr. Savnik je pred kratkim objavil v zagrebškem listu »Narodno djelo« daljši članek o ciljih naše davčne reforme. V tem članku razlaga težave davčne reforme in na koncu na naslov Slovenije reflektira na pritožbe o neenakomernosti davčnih bremen sledeče: »Opozarjam na značilne besede nekega srbskega poslanca v letošnji proračunski debati, katere v Sloveniji niso vzbudile ne malo pozornosti, kakršno bi zaslužile, namreč da je Srbija plačala z vojnimi žrtvami vse davčne zaostanke za sto let naprej. Noben razumen človek, pa naj bo tudi Srb ali Hrvat, ne bo hotel iz tega sklepati, da se status quo pridrži ad infinitum. Najmanj so upravičeni to zahtevati oni, kojim so herojske žrtve naroda poznane samo po milijonih, katere so jim te žrtve doprinesle, Vendar pa moramo objektivno priznati, da je Srbija v primeri z nami ostalimi toliko več napravila za ujedinjenje, da vsaj kot dobri psihologi — ako že ne čutimo več tako človekoljubno, nočem reči bratski — ne smemo predčasno od njih zahtevati novih občutnih žrtev, kakršne bi na nje stavilo absolutno izenačenje, ako bi se izvedlo takoj in z vso dosledností.«

G. delegat apelira s temi besedami na naše človekoljubje, pozablja pa na človekoljubje in bratstvo doma, ko z vso lastno mu energijo izterjuje davke ob času najtrše gospodarske krize, pozablja, da nam narekuje zahtevo po izenačenju davčnih bremen edino nujna potreba, da se neposredni davki v Sloveniji, ki so sedaj preostri, znižajo na znosno izmero. Na izenačenju imamo interes samo, ker smo prepričani, da izenačeni davki ne bodo tako ostri nego so dosedanji, največ pa zaradi tega, ker vsa naša prizadevanja po znižanju davčnih bremen zadevajo na izgovor, da pred izenačenjem davkov ni misliti na znižanje sedanjih davkov.

Znižajte nam davke tako, da jih bomo mogli zmagovati, potem bodo tudi potihnile zahteve po izenačenju in tudi različni komentarji, ki vzbujajo g. delegatu človekoljubnost in bratstvo za one, na katere njegova oblast ne sega. Za nas bi bilo večjega pomena, ako bi se g. delegat zavedal človekoljubja in bratstva tam, kjer on odloča.

Telefonski škandal v Sloveniji.

Telefon je važna in nujna potreba, to ve danes vsakdo, ki ga potrebuje, zlasti pa trgovec, ki hoče svoje posle opravljati nujno, točno in tako, kakor jih mora. Na žalost pa so danes naše poštno-telefonske zveze take, da res ne moremo imenovati telefona kot nujno svojo pomoč, ampak kvečjemu kot pripravljalni instrument za norišnico, ki ga moraš pa poleg tega drago plačevati.

Ne bom se spuščal v telefonsko porabo za lokalni promet ali za našo bližnjo okolico v Sloveniji, pokazati hočem samo na telefonski absurdum, ki se prične z telefonsko zvezo preko Zagreba.

Naša trgovina, vse naše gospodarsko in politično življenje je usmerjeno na jug države. Borza, žitarji in drugi imajo nujno potrebo vsakodnevne zveze z drugimi borzami in trgovci, vendar pa se te telefonske zveze ne morejo posluževati, ker zveze enostavno ne dobe.

Slovenija je navezana danes na zagrebško in beograjsko centralo, ki pa seveda opravita najprej svoje potrebe, ki so navadno zelo velike, potem šele smeš upati na dobro voljo zveze. Poleg tega imamo pa tudi tu svoj protekcijonizem, ker najprej pridejo na vrsto državni pogovori, in daleč, daleč za temi, ako je še kaj časa — tudi navadni državljani, ki morajo nositi vse stroške te ustanove.

Nimamo ničesar sicer zoper to, da se država prva posluži svojih naprav, vendar mislimo, da bi se dalo »državne razgovore« zelo, zelo omejiti in to v korist države, telefona in državljanov.

Vsaki vladi mora biti ležeče na tem, da skrbi prvič, da se gospodarski razvoj in delo ne sprečava in otežuje in drugič, da se državne naprave ne izkoriščajo tako, da državljanom, trgovini in industriji, za čegar namen so najnujnejši, sploh ne služijo, dasiravno jih morajo ti krogi drago plačevati.

Ob tej priliki naj pripomnim še to-le: V Ljubljani imamo borzo, torej institucijo, kjer bi morala imeti vlada sama in zato nič manje poštna in sploh državna uprava interes za njen razvoj. Kako pa naj se razvija in dela, ako nima niti najprimitivnejših prednosti, to je telefonskih zvez z Somborjem, Novim Sadom, Vojvodino, Beogradom. Pred nedolgim časom pa smo čitali, da napravi država posebno telefonsko linijo za žitno borzo iz Novega Sada na Dunaj. Ne oporekam temu, vendar pa je države prva in najsvetejša dolžnost, da poskrbi za **samostojne linije med svojimi pokrajinami in borzami v državi.** Zato je nujno potrebno, da dobi tudi naša borza svojo direktno linijo, da omogoči trgovini in izvozu delovanje! Dokler se pa v Beogradu ta linija ne »izbudžetari« naj merodajno mesto, Ministrstvo Pošte i Telegrafa ukrene vsaj to, kar je na celem svetu — da se borzni pogovori uvrstijo takoj za državnimi. **Menda vendar ni Slovenija samo kolonija naše države?**

Obračamo se na merodajne faktorje, naše poslance in pa naše gospodarske institucije, da tudi one store potrebne korake pri ministrstvu trgovine in pošte, da se tej upravičeni želji ugodi, ker je to v bitnem interesu našega gospodarskega življenja.

Borzijanci.

Dipl. rez. pol. Boris Zajec:

Rensko-westfalska industrija.

Rensko-westfalska industrija ima svojo osnovo v rensko-westfalski zemlji in ker je bila ta zemlja mnogovrstno in bogato obdarjena, je to prešlo na industrijo. Pregledajoč njen sistem po sledovih rensko-westfalske narave, vidimo, da je plod učinkov starega življenskega zmožnega poljedelstva. Na jugu dežele je vplivalo vinogradništvo z vsemi svojimi posledicami. V obrobnem ozemlju pogorja živinoreja in hrastov gozd, v nižjerenskih ravninah nekdaj mnogostransko in vedno izdatno poljedelstvo, ki se nam kaže v svojih zadnjih industrijskih razrastkih še danes v tekstilni in kemični industriji kot prvotna, surovine dobavljajoča, povzročevalna moč. Nadalje so vplivali na sistem industrije različne kovine, kakor železo, svinec in cink, ki so omogočili razvoj neštetih industrijskih vrst. Te industrijske vrste se slično izpopolnjujejo s karakterističnim bogastvom, ki ga ima ta dežela v različnih zemeljskih plasteh, ki je povzročilo drugi sistem industrije, namreč steklarstvo in fino keramično industrijo. Črni in rjavi premog omogočata nove industrije in velike industrijske dimenzije. Velik vpliv imajo na industrijski sistem tudi druge posebnosti renske zemlje, med temi zlasti številna vodna pota in vodne moči.

Rensko-westfalski industrijski sistem je v veliki meri odvisen tudi od zunanjih vplivov, in sicer radi svoje »lege« — kajti ta prihaja za industrijo v poštev kot vpliv, kot lega za dobavo ali za spečavanje.

Od nekdaj je trgovina zelo važna podlaga za industrijski sistem Porenja, ki leži v centrumu najvažnejših produkcijskih ozemelj srednje, zapadne in južne Evrope. Ta trgovina omogoča industrijo lahko in obsežno dopolnitev svojih lastnih surovin in veliki deli njenega sistema so nemogoči brez dovozov, ki izvirajo iz trgovine. Že pred 700 do 800 leti je bil ta fakt velikega pomena za izpopolnitev industrije v Porenju. Iz tega je sledilo, da je industrijsko podjetništvo izšlo večji del iz trgovstva; to se pravi, da so tovarniški in založni obrati izšli iz trgovske firme. Ko so bili v novejšem času zakladi domače zemlje izčrpani, je postal uvoz surovin odločilno važna zadeva. Vendar stara solidna podjetja, staro podjetništvo, tehnično osobje in tradicijonalno kvalificirano delavstvo je bilo odločilnejše, kakor odvisnost od surovinskega uvoza iz tujine.

Svoji ugodni legi zahvaljuje Porenje še druge zunanje industrijske stike. Vkljub bogastva svojih lastnih produkcijskih zmožnosti se je industrija Porenja neprenehoma od vzhoda in zapada izpopolnjevala. Skozi stoletja lahko zasledujemo ta proces izpopolnjevanja s pomočjo izhodnih in zapadnih idej, osebnosti v podjetništvu, nastavljencev, delavcev in posebno s pomočjo zunanjih kapitalskih ulog. Pripomniti je, da je bil v teku 19. stoletja močnejši zapadni kakor vzhodni vpliv, to pa zato, ker je bil zapad tehnično na višji stopnji kakor Nemčija. Porenje se je vedno prvo med nemškimi pokrajinami okoristilo z vsemi napredki zapada in tako postalo nekak posredovalec med zapadom in ostalimi nemškimi pokrajinami. Ti zapadni vplivi so se razdelili po izvirajočih deželah in njih narodno gospodarski posebnosti različno na posamezne dele rensko-westfalskega industrijskega sistema. Tako je vplivala n. pr. Nizozemska, nemški najintimnejši, narodno-gospodarski in kulturni inozemski sosed na rensko živilsko obrt, ki je že od nekdaj predelovala živilske produkte in pozneje kolonijalno blago kakor sladkor, tobak, kako itd. Od Anglije je prevzelo Porenje njene velike iznajdbe v področju kovinske in tekstilne industrije. Belgija je bila večkrat posredovalec angleških kakor tudi francoskih novosti. Vpliv Francije je važen na mnogostransko področje izdelovanja stanovanjskega in oblačilnega luksuza.

Prevzem zapadnega napredka se ni izvršil samo radi listne potrebe industrije Porenja in Westfalske, temveč tudi z namero prevzeti oskrbo Nemčije s prvotno čisto inozemskimi produkti; z drugimi besedami stopiti v Nemčiji na mesto zapadne Evrope. Od postanka politike industrijskih zaščitnih carin je to težnjo upoštevalo tudi inozemstvo, in sicer na ta način, da je inozemstvo ustanovilo svoja lastna podjetja v Nemčiji z namenom, da se tako izogne nemški zaščitni carini. Porenje kaže v tem pogledu različno simptome eksponirane obmejne dežele in tako je igralo v Nemčiji vlogo stajališča (Standort) inozemskih industrijskih filijal, kakor preje n. pr. Češka v avstro-ogrski ali Poljska v ruski gospodarski politiki.

Periferična lega Porenja in Westfalske ima obenem vzrok, da njih industrija gravitira bolj na inozemska zapadna tržišča, kakor na notranje nemške pokrajine; posledica so bili nešteti konflikti Nemčije z zapadom. In tako smatra Nemčija države, kakor Nizozemsko, Belgijo, Francijo in Anglijo kot naravna ozemlja za spečavanje svojih industrijskih izdelkov z utemeljitvijo, da rensko-westfalski industriji manjka domače zapadno konzumno ozemlje v notranjosti Nemčije. Odvisnost od zapada je že od nekdaj velike važnosti v zapadno-nemškem gospodarskem razvoju. Posledice tega so bile poleg drugih tudi dospodarsko-politične narave. Radi obširnega prevzema zapadnih produkcijskih oblik je nastalo nekako sorodstvo med inozemsko industrijo in industrijo v Porenju. To je povzročilo poviša-

---

Jugoslovensko-italijanska trgovska zbornica. Kakor se čuje namerava državni komisar reške luke pokreniti pri naši vladi v najkrajšem času vprašanje, da se na Reki ustanovi jugoslovensko-italijanska trgovska zbornica. Ta institucija bi imela namen delovati na pospeševanju trgovinskih odnošajev med našo kraljevino in Italijo.

Padanje prometa v tržaški luki. Po podatkih trgovske zbornice v Trstu je lanski promet napram 1924 padel za 3,754.531 kvintalov. Pred vojno leta 1913. je bilo prometa 61,427.746 kvintalov, tako da se je Trst postavil takoj za Genevo in Marsiljo. Leta 1925. je bilo doseženih 88.9 odstotkov predvojnega prometa, dočim se je doseglo 1924. leta 95 odstotkov. Skupni promet lanskega leta izkazuje 27.006 brodov s tonažo 7,892.258 blaga, 2.857.303 tone, 1,528.783 potnikov in 382.928 brodovnega osobja. Meseca marca t. l. je bilo v tržaškem pristanišču skupnega prometa 4,612.044, lani v marcu 5,153.352; prvo četrtletje letos je bilo skupnega prometa 12,796.332, lani 14,606.021. Kakor se kaže, bo letošnji promet znatno padel.

nje medsebojne konkurence, ki je itak morala obstojati, radi tako bližnjega sosedstva. Zapadni fabrikati skušajo v prvi vrsti izpodriniti renske fabrikate na nemških tržiščih in obratno renski fabrikati hočejo izpodriniti zapadne fabrikate na zapadnih trgih. Industrija v Porenju je šla v konkurenčnem boju tako daleč, da si je na zapadu in celo v Ameriki ustanovila svoja številna lastna podjetja (Tochterunternehmungen). Izid svet. vojne ji je v tem povzročil velike izgube.

Kakor obstojajo — v notranjosti Porenja — med relativno močnejšo predelujočo industrijo (Weiterverarbeitungsindustrie) levega brega Rena in težko industrijo desnega brega velike medsebojne industrijske odvisnosti, ravno tako je celota rensko-westfalska industrija v veliki odvisnosti od nemškega narodnega gospodarstva. Nemško narodno gospodarstvo bi z ene strani brez rensko-westfalske surovine in fabrikatne produkcije in ta z druge strani brez industrijske dopolnitve ostale Nemčije ne mogli uspevati. Ta skupnost leži v organizaciji industrije. Rensko-westfalska industrija je financirana od celokupnega nemškega kapitala pod vodstvom Berlina in tako so nastale te ozke zveze. Te zveze se izpopolnjujejo s pomočjo skupne ureditve strokovnih vprašanj, s pomočjo različnih zvez — splošno interesnih organizacij, kartelov, rudarskih družb in zvez delodajalcev. Pri tem se je tržišče industrijskih organizacij za celo Nemčijo preneslo na Ren. Omenjam samo gospodarsko važnost Düsseldorfa. Za zvezo nemške težke železne industrije in važnost Köhl a. R. za nemško kovinsko in deloma kemično industrijo. Na ta način so postali rensko-westfalski industrijci nenadomestljivi udje ostalih že obstoječih industrijskih organizacij Nemčije. V novejšem času je šel ta razvoj še dalje preko gospodarskih zvez k spojitvam med rensko-westfalskimi in ostalimi nemškimi podjetji. Inflacija, skrbi za spečavanje, za surovine in še drugi vzroki so povzročili industrijske fuzije in tvoritev koncernov in splošno rensko-nemško gospodarsko združevanje. Pa tudi pri tem se čuti premoč industrije Porenja in Westfalske; posebno pri nemških velikih podjetjih težke železne in kemične industrije.

Industrija v Porenju in na Westfalskem je brez dvoma velike važnosti v notranjosti evropskega gospodarskega sistema — vplivna in ob enem močno utrjena pa tudi v svetovnem gospodarstvu.

Občni zbor Gremija trgovcev v Ljubljani.

Dne 13. t. m. se je vršil ob mnogoštevilni udeležbi občni zbor Gremija v Ljubljani. Načelnik Ivan Gregorec je pozdravil zastopnika mestne občine ljubljanske obrtnega komisarja Ivana Čehuna, predsednika trgovskega društva »Merkurja« in tajnika zbornice dr. Frana Windischerja, zborničnega tajnika dr. Pretnarja, predsednika pomočniškega zbora Zemljiča, vodjo gremijalne šole učitelja Gruma, tajnika Zveze industrijalcev dr. Golio in zastopnike tiska. Kasneje je pozdravil tudi ob njegovem prihodu predsednika Zveze trgovskih gremijev gosp. Ivana Jelačina ml. Predsednik se je v svojem poročilu spominjal 33 v preteklem poslovnem letu umrlih članov ter je nato omenjal, da je odložil mesto načelnika veletrgovec g. Fran Stupica, ki je vodil posle gremija od leta 1922 do meseca februarja t. l. Njegovo nesebično delovanje je bilo že opetovano na občnih zborih priznano. Predsedniško poročilo omenja gospodarsko krizo, ki je vladala preteklo leto, ter konstatira, da država povišuje avtomatično različne davke, a konkurzi so na dnevnem redu ter so vse te neugodnosti krive, da cene živilom ne padajo. Trgovina je v latentni krizi. Trgovstvo je primorano protestirati proti sedanji gospodarski politiki in davčnim bremenom. Koncem svojega poročila zahteva predsednik, da se slovensko trgovstvo z vso odločnostjo zavzame za to, da dobi Ljubljana popolno borzo.

Gremijalni tajnik Lojze Šmuc je podal poročilo o poslovanju gremija v letu 1925. Članstvo gremija je 31. decembra 1925 znašalo 1336. Napram prejšnjemu letu se je zmanjšalo za 27. Od članov je bilo 511 protokoliranih in 825 neprotokoliranih. Konstatira, da število odjav trgovskih obratov raste, pada pa število prijav, to je dokaz, da se nahaja naša trgovina v krizi. Glede trgovskega šolstva omenja, da gremij vzdržuje gremijalno šolo iz svojih lastnih sredstev. Za šolo trosi letno 130.000 Din. Gremij je prejel od prevrata sem do danes državne podpore le 11.000 Din. Vlada namerava gremijalnim šolam odtegniti državno podporo z motivacijo, naj trgovci sami vzdržujejo svoje šole. To je izzvalo v trgovskih krogih veliko ogorčenje in nevoljo. Poročilo govori dalje o davčnih zadevah, konstatirajoč, da so davčne dajatve popolnoma izčrpale vse vire in organizem našega trgovca. Za trgovce so daje aktualna vprašanja: krošnjarstvo, ureditev delovnega časa in inozemski potniki.

Odobril se je nato računski zaključek za leto 1925, poročilo revizorjev in proračun za leto 1926. Soglasno so bile tudi sprejete nekatere spremembe pravil.

Nato so se vršile dopolnilne volitve. Na predlog g. Samca so bili izvoljeni v načelstvo: veletrgovec Ivan Gregorc, kot načelnik, veletrgovec Josip Kavčič kot I. podnačelnik, in veletrgovec Karel A. Kregar, kot II. podnačelnik. Izvoljeni so bili nato še štirje namestniki odborniki, in sicer: Saša Knez, Josip Pavlin, Alojzij Mohorič in Ivan Bahovec. V odseke so bili izvoljeni: a) delegata v pomočniški odbor Derenda in Železnikar, b) v šolski odbor Ivan Gregorc in Fran Novak in c) v zvezo trgovskih gremijev: Ivan Kostevc, P. Fabian, I. Breznik in Zorc.

Po volitvah dobi besedo predsednik borze g. Ivan Jelačin ml., ki je v imenu Zveze trgovskih gremijev čestital novoizvoljenemu odboru, nato pa pojasni, zakaj je v upravnem odboru borze trgovski stan šibkejše zastopan. Borzni upravni odbor in razsodišče sta sestavljena tako, da so zastopane vse stroke, pri zadnjih volitvah so bili izvoljeni upravni svetniki z ozirom na korist borze. Potrebo borzine eksistence dokazuje že samo borzno razsodišče, ki se zelo lepo razvija in v mnogih slučajih služi trgovini v prid. Ljubljanska borza trdno pričakuje dne, ko se ji bodo priznale vse pravice popolne borze, tako da bo mogla vsemu gospodarstvu in trgovini znatno koristiti.

Vršila se je nato razprava o vprašanju glede ureditve odpiranja in zapiranja trgovin. Načelnik gremija Iv. Gregorc je naglašal, da je treba upoštevati socijalno in obrtno zakonodajo in se glede določitve delovnega časa v trgovini tudi po nji ravnati. Gremij je zato svoj čas sklenil, naj bodo špecerijske trgovine odprte po 10 ur, druge trgovine pa po 8 ur. Gremijalni tajnik je nato podal kratek pregled o poslovanju v trgovinah in je obenem omenil dve kolektivni vlogi in sicer vlogo trgovcev iz Šiške, v kateri se zahteva, naj bodo trgovine v Šiški odprte ob 7. do 12. in od 2. do 7. Nekateri ljubljanski trgovci pa so zahtevali, naj se trgovine odpirajo celo ob 6. zjutraj in naj bodo odprte tudi ob nedeljah in praznikih. Vloga teh trgovcev pa je naletela na splošen odpor pri večini navzočih članov. Razvila se je nato živahna debata. Občni zbor je sprejel predlog trgovca Pavlina, naj bodo trgovine v Ljubljani odprte od 7.30 do 12.30 in od 2. do 7. zvečer. Obenem je bil sprejet za Šiško dodatni predlog g. Simončiča, da so trgovine v Šiški odprte od 7. do 12. in od 2. do 7. zvečer. Zastopnik pomočniškega zbora g. Zemljič je protestiral proti temu, da bi se pomočnike prisililo k 10urnemu delovnemu času, ko jim zakon jamči 8urni delovni čas.

Trgovine imajo biti ob nedeljah in praznikih popolnoma zaprte. Sklep občnega zbora glede zapiranja in odpiranja trgovin stopi 1. maja v veljavo. Ta sklep velja za vse trgovine, tudi za kramarje in štantarje. Tozadevni prestopki se imajo po soglasnem odobravanju občnega zbora najstrožje kaznovati, prestopnikom se določi od strani gremija denarna kazen do 300 Din in v skrajnem slučaju se pozove na intervencijo proti prestopniku tudi policijska oblast.

G. Železnikar je nato iznesel pritožbe proti počasnemu postopanju na carinarnici. Občni zbor je sklenil, da se pri gremiju osnuje poseben odsek, ki bo sprejemal pritožbe proti postopanju carinskih organov in jih nato na merodajnem mestu prednašal.

Razsodbe upravnega sodišča v Celju.

Posebna pridobnina. — Darila, da so davka prosta, morajo biti v stvarni zvezi z obratom samim, odnosno v objektivnem razmerju s podjetjem, ne zadoščajo pa zgolj subjektivni odnošnji napram osebi podjetnika.

Tožba N. N., delniške družbe v Ljubljani, zoper odločbo Delegacije ministrstva financ v Ljubljani glede posebne pridobnine.

Tožba se glede **daril** pod spodaj navedeno točko IV. zavrne kot neosnovana, kot nedopustna pa glede darila Gasilnemu društvu v M., ugodi se pa tožbi glede daril pod II., III. ter se upravni akt v tem pogledu zaradi nezakonitosti razveljavi.

Razlogi:

Upravno sodišče je iz administrativnega spisa ugotovilo, da gre za naslednja darila in naklonila:

I. za prostovoljno gasilno društvo v M. v letu 1922 3000 kron,

II. za šolstvo in sicer za trgovsko in obrtno šolstvo v letu 1920 . . . 25.000 kron, za trgovsko šolstvo v letu 1921 . . . 17.319 kron 98 vin. in v letu 1922 . . . 25.000 kron, za adaptacijo elektrotehničnega zavoda v Ljubljani v letu 1921 . . . 50.000 kron in za vzdrževanje obrtnonadaljevalne šole v D. v letu 1922 . . . 16.000 kron.

III. Študijska podpora N. v letu 1921: 3380 kron in svojcem podjetniških nameščencev v letu 1922: 9538 kron 50 vin.

IV. Vsa druga darila in sicer dijaškim društvom v l. 1920: 20.000 kron, v letu 1921: 6000 kron, v letu 1922: 50.000 kron, župnim uradom 3000 K in 1008 K, potem raznim društvom in sicer Zvezi kulturnih društev 2000 K, inženjerskemu društvu 10.000 kron, društvu »Sokol« 2015 K in 4800 K, potem Vzgojevalnemu društvu »Domovina« 2000 kron, odboru »Dečjega doma« 50.000 kron, tujskemu prometu in narodni galeriji 50.000 kron, Marijanišču in Lichtenturnovemu zavodu 600 kron.

Kakor izhaja iz administrativnega spisa, se je iz odmerne podlage za

LISTEK.

RAZMOTRIVANJE O RACIONALNEM IZKORIŠČANJU ŽELEZNIH RUD V NAŠI KRALJEVINI.

(Ing. Viktor Gostiša.)

(Nadaljevanje.)

Ležišča železnih rud se nahajajo raztresena po celi Jugoslaviji. Radi tega ima oziroma je imela skoro vsaka pokrajina svojo železarsko obrt, ki se je naslanjala na nahajališča železnih rud v tem kraju. Tako imamo v Sloveniji precejšnje količine diluvijalnih limonitnih rudišč, ki se razprostirajo na jugu Ljubljane od Podpeči v jugovzhodni meri čez Metliko do Karlovca ter se pojavljajo pri Grosupljem, Trebnjem, Turjaku, Velikih Laščah, Novem mestu, Metliki, Črnomlju itd. Železna ruda nahaja se tudi v bližini Vrhnike, potem severno od Pohorja v okolici Sv. Lovrenca in pri Kozjem, kjer preide čez Podčetrtek na Hrvaško. Za železno obrt v Sloveniji pa so bile najbolj važna tercijerna ležišča takozvanega »Bobovca«, ki se je nagomilil v apnencu na podnožju Triglava v raznih ponikvah in dolinah v okolici Bohinjske Bistrice, Železnikov pa tudi severnejše pri Kropi, Bledu in Jesenicah. Na temelju teh nahajališč železnih rud pridobivalo se je že v 16. stol. sirovo železo na Savi, Javorniku, pri Bledu itd. Peči, v katerih se je izdelovalo surovo železo, nazivajo stari zgodovinarji »Windische Offen«, kar dovolj jasno govori o tedanji razširjenosti te obrti v slovenskih krajih, ki se je pa v novi dobi pretvorila v znatno železarsko industrijo. Ta preokret pa se ni zgodil radi bližine železnih rud, ki so večinoma že izčrpane, ampak radi tradicijonelnega odgoja prebivalstva v tem kompliciranem obrtu in razvitega kulturnega stanja teh krajev.

Tudi na Hrvaškem se nahajajo mnogoštevilna ležišča železnih rud. Od teh so najbolj znana ona v Samoborski, Petrovi in Trgovski gori.

V Samoborski gori se je razvila v območju Karbonskih peščencev precejšnja količina siderita in hematita, kateri so se svojčas topili v visoki peči na licu mesta, ki pa je dandanes že izven obrata in opuščena. Hematit je precej siromašen ter ima razen tega še okoli 26 % kremenčeve kisline.

Važnejša so nahajališča železnih rud v Petrovi in Trgovski gori, ki ležijo v smeri proti Bosanski krajini. V Petrovi gori razvil se je večinoma limonit, ki je več ali manj pomešan z glino in radi tega zelo varira njegova vsebina na metalnem železu. Tudi ta ruda se vpotrebuje v metalurgične svrhe in je še dandanes topilnica v Topuskem s prekidom v obratu, čeprav je njen obstanek zelo problematičen, ker ruda ni koncentrirana in tudi rudišče, ki se razprostira v obliki gred v Karbonskih peščencih, ni enakomerno ter se na nekaterih krajih povsem zoži, tako, da ga je treba podzemeljsko raziskavati in odkopavati. Tudi je ruda na nekaterih mestih zelo pomešana s kremenom in piritom.

Po svojem geološkem karakterju je Trgovska gora slična Petrovi gori, samo da prevladuje tu siderid, ki se tudi nahaja v večih ležiščih. Ruda ima sicer zelo malo kremenove kisline, okroglo 1 odstotek, toda tudi na vsebini železa ni preveč bogata ter pokazujejo analize od 50 do 60 odstotkov železnega oksida. Razen tega je tudi ruda tu in tam onečiščena vsled inpregnacije raznih sulfidov, ki so kakovosti železne rude samo v kvar. Tudi za predelavo teh rud obstoji topilnica v Bešlincu, ki pa je iz istega vzroka kakor v Topuskem le slabo v obratu, ker vsi ti plavži radi slabe rudne kvalitete kakega specijalnega železa ne morejo izdelovati, s prostim surovim železom pa v ceni niso zmožni za konkurenco, ker so naprave starinske, neekonomične in razven tega pri zadnjem podjetju tudi komunikacije nepovoljne.

Mnogoštevilna so tudi rudišča železnih rud v Srbiji, toda ta so še vse premalo preiskana, da bi se o njihovi vrednosti mogla izreči merodajna sodba. Sistematična rudarska raziskavanja so se le v mali meri vršila, ter se radi tega še dandanes zelo malo zna o prirodi posameznih rudišč, od katerih pa mnoga zaslužijo, da se vsestransko proučijo.

Med najvažnejša rudišča se računajo magnetiti, ki se nahajajo vzhodno od reke Ibar v kristalnih škriljavcih Kopaoniškega gorovja. Tu je vse do 16. stol. cvetelo bujno rudarstvo kakor malo kje v srednji Evropi, o čemur pričajo še dandanes razne topilniške podrtije, kotloviti obvali, velike gomile železne troske itd.

Gorovje samo sestoji iz granitnih lakolitov, na katere se naslanjajo kontaktno metamorfni sedimanti, skoz katere so prodrli serpentini in mlajši eruptivi Na njihovem kontaktu pojavlja se razen drugih mineralov tudi večje število železnih rudišč, kakor so to n. pr. Suvo rudište, Bačjirovac, Samokovska reka, Graševaćka reka itd. Najdebelejša oziroma najjača pa je magnetična žila, ki je odkrita na severnem podnožju Suvog rudišta in meri v debelini čez 20 m ter se mora daleč zasledovati v severozapadni smeri. Tu se je nekdaj eksploatirala železna ruda v dnevnem kopu, predelavala pa pri Samokovu, kjer se še dandanes nahajajo znatne mase železne troske.

davčno leto 1923 izločilo darilo Gasilnemu društvu v M. Vsled tega se ne more trditi, da je s tožbo izpodbijana določba Delegacije ministrstva financ kršila v zmislu člena 15. zakona o upravnih sodiščih z dne 17. maja 1922, Službene Novine br. 111, kakšno pravico ali v zakonu osnovan neposredni osebni interes tožiteljev. Upravno sodišče je moralo radi tega tožbo v pogledu točke pod I. v zmislu člena 24, točka 4., omenjenega zakona zavrniti.

Nadalje je upravno sodišče razmotrivalo, da § 94., lit. e, zakona o neposrednem davku navaja kot uračunljive odbitne postavke v splošnem darila in drugovrstna naklonila, pripušča pa glede takšnih aktov liberalitete izrecno izjeme, da so tista darila davka prosta, katera z a h t e v a poslovni obrat. Iz tega sledi predvsem, da morajo biti ta darila vsekakor v stvarni zvezi z obratom samim, odnosno v objektivnem razmerju s podjetjem, da pa nikakor ne zadostujejo zgolj subjektivni odnošaji napram osebi podjetnika. Poslovni obrat mora tedaj povzročiti naklonitev takšnih daril, nasprotno pa morajo darila vplivati pospeševalno na obrat.

Ker je smatrati darila normalno kot razdelitev dobička, ki je podvržena davčni obveznosti, mora nadalje za oprostitev daril od davka stranka sama navesti tiste dejanske činjenice, ki upravičujejo strankino zahtevo, in iste za slučaj potrebe tudi dokazati. Upravno sodišče je vsled tega vpoštevalo samo tiste navedbe, ki so prišle do izraza ali v tožbi, ali v naknadni izjavi na odgovor toženega oblastva z dne 10. februarja 1926, slednje pa iz razloga, ker stranka v teku celega administrativnega postopanja ni bila v stanju navesti takšne činjenice, ker je davčna administracija v Ljubljani sicer izločila darila iz odmerne podlage, da pa je delegacija ministrstva financ šele ob priliki rešitve administrativnega priziva pritegnila ista v odmerno podlago.

Kar se tiče podpor pod II. zak. šolstvo izvaja stranka v tožbi, da je bilo podjetje nacionalizirano, kar je imelo za posledico, da se je moralo prejšnje nemško uradništvo zamenjati z nacionalnim. Ker te šole skrbijo za naraščaj splošno, kakor trgovsko izobraženega uradništva in delavstva, je po tožiteljevem mnenju smatrati, da ta naklonila pospešujejo poslovni obrat.

V dodatni izjavi z dne 10. februarja 1926 navaja še tožiteljica, nadalje da rabi narodni naraščaj vsled pritiska inšpekcije rada, ki ne dovoljuje zaposlovanja tujih državljanov, vse to se da pa doseči na najlažji način samo s podpiranjem šol. Upravno sodišče je moralo vsem tem razlogom pripoznati stvarno upravičenost. Ker je po legi, namenu, učnem načrtu teh šol, potom narodnosti učencev podjetje pri nabiranju osobja navezano tudi na absolvente pod II. navedenih šol in zavodov, se s podpiranjem boljše izobrazbe svojega lastnega prihodnjega osobja posredno tudi pospešuje svoj lastni poslovni obrat.

Isto velja glede študijskih podpor svojcem podjetniških nameščencev pod III. Tožitelj trdi, da se je tudi s temi podporami skrbelo za dober naraščaj, kar je dokazano še po okoliščini, da sta oba v svrho strokovne izobrazbe podpirana Chiodi in Kure že zaposlena v podjetju. Upravno sodišče je naziranja, da so omenjena darila vsekakor vplivala na obrat in sta bila z njim v evidentno ozki zvezi, ker so skrbela ista direktno za izobrazbo dveh nastavljencev.

Glede daril pod II. in III. je tedaj tožba v celem obsegu upravičena in se mora upravni akt vsled tega v tem pogledu razveljaviti.

Glede daril pod V., ki so se dala različnim društvom, kulturnim, političnim institucijam in drugim osebam, se pa mora edino trditi, da niso s poslovnim obratom v nobenem poslovnem in stvarnem razmerju. To velja tudi za dijaškim društvom in Inženjerskemu društvu naklonjena darila. Ta so morda s podjetjem v tako daljni zvezi, da se ne more nikakor smatrati, da so ista dana v interesu dobrega poslovanja. Ker niti stranka ni navedla, niti drugače niso razvidne nobene objektivne vezi med podjetjem in darili, je davčno oblastvo odreklo tem darilom oprostitev od pridobnine. Vsa ta darila niso bila niti neposredno niti posredno v prospeh podjetju, niti v korist njegovim nastavljencem. Vsi drugi od stranke navedeni odnošaji so pa tako oddaljeni in glede vplivanja na poslovni obrat tako dvomljivi, da se ne more nikakor trditi, da se je s temi darili poslovni obrat pospeševal. V tem oziru je upravno sodišče tožbo zavrnilo kot neosnovano, posebno pa še iz razloga, ker je sklicevanje na razglas fin. ministra z dne 7. marca 1906, št. 3958, fin. naredbe ex 1905 neupravičeno. Ta razglas res dopušča pri manjših darilih davčnim oblastvom pri presoji pogojev § 94., lit. e, prostejše roke, vendar stranka iz tega razglasa, ki vsebuje samo interna navodila fin. ministrstva podrejenim oblastvom in ki ni bil nikjer in nikdar obvezno objavljen, ne more izvajati lastnih pravic, ne glede tudi na to, da bi davčno oblastvo bilo upravičeno po svojem prostem preudarku presojati, katera darila smatra kot večja in katera kot manjša.

Magnetitne rude nahajajo se tudi na zapadnem bregu Ibara v okrožju Javor Jelice ter so tudi že bile v starih časih predmet eksploatacije.

Vse te rude vsebujejo čez 67 odstotkov železa in okoli 0.5 odstotkov bakra. Radi bakra je bilo železo za livarske svrhe tudi neuporabljivo, torej v svoji kvaliteti znatno poslabšano. Vse eno pa se mora priznati, da reprezentira Kopaonik veliko in pomenljivo rudno bogastvo, ki bo sigurno prišlo do svoje veljave, kakor hitro nadaljna preiskovalna dela potrde pravilnost sedanjega domnevanja. K izkoriščanju teh železnih rud pripomogla bo tudi že izgrajena ozkotirna železnica Užice—Stalać in pa precejšnja vodna moč reke Ibara, ki bo omogočila predelovanje rude po modernih metalurgičnih principih.

Nadalje se pojavljajo magnetne rude na Vlasnici v vranskem okrožju, kjer se razprostirajo kot inpregnacije v kristalnih škriljavcih in graniti v površini, ki meri okroglo 30 kvadr. km. Potem v Krajini blizu Majdan Peka in Baranji v podrinskem okrožju. Znatno gredo magnetita najdemo tudi na 700 m visokem Ventču pri Aranželovcu v marmoru in kristalnem škriljavcu.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Trgovski promet med Italijo in našo državo. Po uradnih italijanskih statističnih podatkih je trgovski promet v letu 1925. med našo državo in Italijo v posameznih mesecih znašal:

		Uvoz v Italijo	Izvoz iz Italije
Januar	Lit.	51,740.759	29,999.335
Februar	Lit.	61,593.834	42,187.450
Marec	Lit.	66,860.141	36,839.263
April	Lit.	55,243.625	39,237.958
Maj	Lit.	56,004.903	47,683.422
Junij	Lit.	57,414.248	61,405.756
Julij	Lit.	56,261.249	57,517.694
Avgust	Lit.	62,259.305	39,607.069
September	Lit.	66,779.742	43,434.896
Oktober	Lit.	67,356.590	30,573.986
November	Lit.	82,693.857	24,958.061
December	Lit.	96,755.843	43,017.091
Skupno	Lit.	780,964.096	496,461.981

Padanje insolvenc v Nemčiji. Po nemških uradnih statističnih podatkih je bilo v Nemčiji mesecu marca t. l. 1871 novih konkurzov (v februarju t. l. 1989) in 1481 novo priglašenih poslovnih nadzorstev (v februarju t. l. 1573).

Prvi mednarodni sejm v Galacu. Trgovska zbornica v Galacu je sklenila, da priredi od 25. avgusta do 15. septembra I. mednarodni sejm. Na sodelovanje bodo povabljene vse države.

Položaj na tržišču jajc. Po velikonočnih praznikih je povpraševanje po jajcih precej popustilo in cene so začele zopet pokazovati tendenco nazadovanja. Nakupne cene v naši državi se gibljejo med 65 do 75 par za komad. Na drobno se v Ljubljani in Mariboru prodajajo povprečno po 1 in boljše blago po 1.25 Din za komad. Največ našega blaga se izvaža v Nemčijo, Švico in Italijo. Cene: 125 do 130 švicarskih frankov za zaboj franko pariteta Buchs, v Londonu 12 šilingov za 120 komadov, v Italiji 600 do 620 lir zaboj franko meja, na Dunaju 1300 aK za komad. Dovozi obilni.

Promet.

Direktni voz Berlin—Sušak. Generalno ravnateljstvo državnih železnic namerava s poletnim voznim redom uvesti pri brzih vlakih direktni voz Berlin—Sušak, da bi tako olajšalo nemškim izletnikom potovanje na jugoslovensko morje.

Pisma za Ameriko. Direkcija pošte in telegrafov objavlja v okrožnici svojim podrejenim organom: Ministrstvo nam z odlokom št. 9551 od 8. t. m. sporoča, da se odpravlja iz naše države v Ameriko zelo veliko število nefrankiranih pisem. Občinstvo pošilja pisma brez znamk najbrže zato, ker domneva, da prihajajo taka pisma bolj zanesljivo naslovnikom v roke, kakor pa frankirana. Poštna uprava trpi neplačane pošiljke zato, da se morejo posluževati pošte tudi najsiromašnejši ljudje, ki večkrat niti ne zmorejo pristojbine za navadno pismo. Naša državna blagajna pa nima od neplačanih pisem nobene koristi, pač pa prav znatno škodo, ker se stekajo vse pristojbine, ki jih morajo plačati naslovniki od takih pisem, v blagajne ameriških držav. Zato naj pošte ob vsaki primerni priliki stranke o tem poučе in jim pojasnijo, da postopa poštna uprava z enako pozornostjo s plačanimi in neplačanimi pismi ter naj jih izkušajo s prijazno besedo pregovoriti, da naj pisma za inozemstvo rajši vselej frankirajo.

Švica in Italija odpravili vizum. — V prometu med Švico in Italijo se počenši s 1. majem t. l. naprej odpravi vizum.

Industrija.

Polom velike italijanske tovarne svile. Kot prva posledica trajne depresije na milanskem svilenem trgu je označiti konkurz velike svilene tvrdke Arigo Sbarbaro; pasiva znašajo 22 milijonov lir. Imenovana tvrdka je štela k prvim milanskim tvrdkam in je imela zlasti živahno kupčijo s Severno Ameriko, kjer je najbrž vsled zadnjega padca svile veliko zgubila. Glavni kupec tovarne v New Yorku je tudi pred kratkim prišel v konkurz. Glavni upnik tvrdke je neka firma v Zurüchu s tremi milijoni lir. Arrigo Sbarbaro ima več predilnic v bližini Bergama. Polom je zakrivilo v veliki meri razkošno življenje rodovine Sbarbaro, po našem mnenju pa v vedno večjih množinah porajajoča se umetna svila.

Angleška premogovna kriza. Voditelji angleških rudarjev bodo ta teden odpotovali na kontinent, kjer se bodo pogajali z mednarodno rudarsko zvezo o ukrepih, da se preprečijo transporti premoga v Anglijo, ako bi izbruhnila v Angliji rudarska stavka. Položaj je zelo resen, ker se z ene strani opaža v rudarskih okrajih zelo sovražno razpoloženje napram premogovni komisiji, z druge strani pa se je pojavil odkrit konflikt med rudarji in lastniki rudnikov, ki bo postal očividen na sestanku obeh strank.

Ruska industrija nafte. Takoimenovana trdna zaloga nafte v Sovjetski Rusiji znaša najmanj 300 milijonov ton; pridruži se jim še 835 morebitnih milijonov ton, kakor cenijo. Sprejemna možnost notranje Rusije znaša 8 milijonov ton, sprejemna možnost inozemskega trga za rusko nafto pa na leto 3,350.000 ton, skupaj 11,350.000 ton. Gospodarstvo nafte pa ni tako razvito, da bi moglo zadovoljiti oba trga; med vojsko in za časa revolucije se je kaj malo delalo, na novo sploh niso vrtali. Sedaj pa hočejo začeti spet v večjem obsegu in upajo, da bodo zvišali letno produkcijo do leta 1935 na najmanj 20 milijonov ton. Da se to doseže, bodo industrijo nafte kar moč podprli; tako na primer ne bo ta industrija skozi pet let dajala nobenega dobička v državno blagajno. Če seštejemo resnične in domnevane zaloge, dobimo 1.135 milijonov ton, torej za najmanj 100 let naprej zadostna zaloga. Pa kaj bo še do takrat, koliko novih najdišč in drugih virov bodo še odkrili!

RAZNO.

Volitve v sarajevsko trgovsko zbornico. Ministrstvo za trgovino in industrijo je odobrilo, da se v teku prihodnjega meseca izvršijo volitve 30 novih članov sarajevske trgovske zbornice. Po zakonu o organizaciji zbornic, traja mandat članov tri leta in se zbog tega vršijo volitve polovice članov vsako tretje leto. Zadnje volitve so se vršile v letu 1923.

Konkurenca avtomobilnega prometa v škodo avstrijskih državnih železnic. Avstrijske državne železnice navajajo med ovirami za uspešno poslovanje tudi ogromno konkurenco, katero jim povzročajo avtomobili. Promet z avtomobili se je v povojni dobi v Avstriji izdatno povzdignil Avstrijska železniška uprava stremi za tem, da onemogoči konkurenco. V ta namen je najpreje znižala prevozne cene za krajše proge, pozneje pa skrajšala odpremne roke in pospešila dostavo blaga. V zadnjem času pa je šla še dalje in dovolila za enkrat za dobo treh mesecev ugodnostne tarife za tovore, ki se odpremljajo do 100 km daleč. Ugodnost obstoji, da se za odpremo tovorov v teži preko 250 ton prizna popust na ceni, ki se zniža za nadaljnih 5 odstotkov, ako se odpremi tekom 3 mesecev tovore v teži preko 2500 ton. Avstrijske železnice so pričele izpodbijati konkurenco avtomobilov na način, ki je bil do sedaj v veljavi za tuje železnice.

Neugoden gospodarski položaj Avstrije. Po uradnih podatkih je znašal izvoz januarja meseca leta 1926 108.3, uvoz pa 224.3 milijonov šilingov. Pasivum je toraj večji kot celokupni izvoz in je dosegel stanje leta 1924, ko je bil za avstrijsko zunanjo trgovino najneugodnejši čas. Deficit 1.16 milijonov šilingov drastično karakterizira krizo, v kateri se nahaja avstrijska trgovina in industrija. Iz trgovske statistike ministrstva za trgovino in promet je razvidno, da bo avstrijska vlada primorana iskati novo pot, da omeji uvoz. Trgovinska bilanca za januar nam kaže, da je bilo samo žive živine uvoženo za 16 milijonov šilingov, cerealij za 54 milijonov, surovin za 78.5 milijonov, fabrikatov za 68.5 milijonov, zlata in srebra pa za 2.4 milijone šilingov. — Aktivna je le postavka iz voza fabrikatov, ki znaša 79 milijonov šilingov, dočim je pri vseh ostalih produktih izvoz znatno manjši: živina 0.7 milijona, cerealij 2.2 milijona, surovine 23.8, zlato in srebro 2.7 milijona šilingov. Uvoz se je v letošnjem letu znatno dvignil in vlada si prizadeva, da uvoz z zvišanjem carin zmanjša.

Velikanska skladišča železa v Rusiji. Pred par leti je objavil »Trgovski list« članek o magnetni anomaliji v kurski guberniji na Ruskem in o raziskovanjih Nemca Steina in Rusa Lazareva. Sedaj je bilo nekaj časa sem vse tiho, danes pa beremo, da so preiskovanja definitivno končana, da se raztezajo najdišča železa na prostoru 300 kvadratnih kilometrov in da cenijo množino čistega železa na 16 do 20 milijard ton. Znano je, da so cenili na geološkem kongresu v Stockholmu vso železno rudo Evrope in Amerike (inklusivno Rusijo) na deset milijard ton. Vprašanje izkoriščanja ki je bilo doslej le teoretično, je postalo sedaj aktualno. Sovjetska vlada že išče inozemskega kapitala, da bi začela s kopanjem. Nič pa ne beremo, v kateri globini se najdišča nahajajo. Sovjeti si obljubujejo od novih najdišč popoln preobrat v gospodarstvu in utrditev njih politike. Pa bi bil res velik preobrat, ne samo na Ruskem, temveč v svetovnem gospodarstvu sploh.

Dohodki državne trošarine in taks v mesecu februarju t. l. Po statističnih podatkih Generalne direkcije posrednih davkov se je v mesecu februarju t. l. dobilo na državni trošarini celokupno 62,185.811 Din. Dohodki od taks so pa znašali 104,112.016'44 Din.

Statistika avtonomnih doklad na direktne davke za leto 1925. Finančna delegacija objavlja v 34. štev. Uradnega lista z dne 15. aprila t. l. statistiko avtonomnih doklad, iz katere so razvidni odstotni in predpisani zneski doklad za posamezne avtonomne zastope v l. 1925. V celi Sloveniji je znašala odmerna podstava doklad (državni davek) 18,862.390 dinarjev, celokupna vsota predpisanih doklad pa 45,037.853 Din.

Vprašanje francoskih vojnih dolgov. Z ozirom na številke, ki so se objavile v Parizu glede ureditve dolgov Francije, sodijo uradni krogi, da bi Francija gotovo lahko plačevala prva leta po 25 milijonov dolarjev na leto, kar da bi bila ugodna rešitev za upnika in za dolžnika. Ne obstoja pa nobena garancija, da bi ameriška komisija za dolgove sprejela tako rešitev.

Mariborska borza dela. Od 4. do 10. t. m. je bilo pri tej borzi dela prijavljenih 130 prostih mest, 80 oseb je iskalo službe, v 53 slučajih je borza posredovala uspešno; od 1. januarja do 10. aprila pa je bilo 1689 prostih mest prijavljenih. 2123 oseb je iskalo službo, v 886 slučajih je borza posredovala uspešno in 130 oseb je odpotovalo. Iz dežele prihajajo kmečki fantje vsaki dan k borzi dela povpraševat za službo.

Umetno barvanje živega lesa. Italijanska tvrdka ponuja prodajo za Jugoslavijo posebnega kemičnega preparata za umetno barvanje živega lesa. Potom posebnega kemičnega procesa se barvajo še neposekana drevesa vseh vrst v vseh delih, v najrazličnejših nijansah tako, da je pri lesu prav težko ugotoviti, ali se je barvanje izvršilo umetnim potom. Zlasti je to priporočljivo za les, ki se uporablja za pohištvo, podove in v druge industrijske svrhe. Pobarvano drevje se lahko takoj po končanem procesu poseka, vendar je priporočljivo, da se drevje seka šele 3 do 4 tedne po izvršenem procesu. Za barvanje ni treba večjih strojnih naprav, razen instrumenta, ki ga nosi s seboj oseba, ki izvršuje barvanje. Barvanje stane po debelini drevesa in kakovosti barve Lir 55 do 60 za kubični meter. Naslov osebe, ki bi izkoriščanje rada oddala, dobijo interesenti v upravi »Trgovskega lista«.

Rusija proti Švici. Sovjetska vlada je odgovorila na zadnjo noto Družbe narodov glede preliminarne konference za razorožitev. V tem odgovoru potrjuje ruska vlada, da ostaja njeno stališče v tem vprašanju neizpremenjeno. Sovjetska delegata, ki sta bila povabljena kot izvedenca na gospodarsko konferenco Družbe narodov, sta odklonila svoje sodelovanje za slučaj, da bi se ta konferenca imela vršiti na švicarskih tleh.

Ruski železniški diktator. V moskovskih listih beremo v zadnjem času poročila, ki so za rusko gospodarstvo prav značilna. V leningradski guberniji in v osrednjih ruskih gubernijah je moralo na primer več tekstilnih tovarn z delom prenehati, ker ni bilo dovolj surovin, zlasti bombaža je manjkalo, in sovjetska vlada nima dosti sredstev, da bi v inozemstvu nakupila novih zalog. Drugo zanimivo je to, da hoče vlada imenovati železniškega diktatorja in to vsled težkoč, ki jih ima železniški promet vsled krize glede drv in drugega kuriva. Kot kandidata imenujejo Džerdžinskija in pa Vorošilova, sedanjega ljudskega komisarja za vojaštvo. — Tretje pomembno dejstvo je, da je odkril ruski inžener nova petrolejska nahajališča v okrajih ob Volgi, ki jih imajo za nadaljevanje velike petrolejske žile Baku — Groznij — Emba. A za izkoriščanje zaenkrat ni denarja. O petroleju glej poseben članič in prav tako o železu.

Po svetu. V prvem letošnjem četrtletju je bilo na Ogrskem 1003 **insolvenc**, v prvem lanskem četrtletju pa 510. Lani jih je bilo na mesec povprečno 200, letos pa 334. — V februarju je bilo na Nemškem 1998 **konkurzov** in 1575 trgovskih nadzorstev, v marcu pa 1871 in 1481. — **Surovega železa** so producirali v U. S. A. v marcu 3,430.000 ton, obratovalo je 62 odstotkov uporabljivih plavžev. Zahteve avtoindustrije so izredno visoke, tudi industrija pločevine dela s 95 odstotno kapaciteto. — Nemci so najeli **posojilo** 150 milijonov mark za izpopolnitev podzemskega brzojavnega in telefonskega omrežja. — **Červonec** je padel v zadnjem času za več kot 20 odstotkov vrednosti. Vlada je sklenila ostre odredbe, ne more pa preprečiti dviganja cen, ki so poskočile tekom zadnjega pol leta skoraj za polovico. Vsled padca červonca je postal finančni položaj Rusije zelo kritičen. Vlada skuša pritegniti inozemski kapital in se je osnovala tozadevna komisija, s samim Džerdžinskijem na čelu. — **Normana** so pred par dnevi spet izvolili za guvernerja Angleške banke (Bank of England). Sedaj je to že sedma izvolitev zaporedoma. Vse angleško časopisje poudarja njegovo delo in da je na glasu kot prvi valutni in gospodarski politik, daleč preko mej Velike Britanije. — Nemška produkcija **sladkorja** v letu 1924-25 je dosegla skoraj 16 milijonov stotov in je bila za 4 in pol milijona večja kakor l. 1923-24. — Rusija išče **tehniške specialiste**, zaenkrat 544; 252 jih potrebujejo za kovinsko industrijo, 51 za tekstilno, 51 za kemično, 53 za rudarstvo, itd. Sedaj je v Rusiji samo 86 inozemskih strokovnjakov. Za Slovence bi prišlo to tembolj v poštev, ker bi se igraje lahko naučili ruščine. — Belgijski finančni minister Janssen je bil pri Normanu, da se posvetuje z njim glede **stabilizacije belgijskega franka.** — Ogri in Avstrijci so določili skupne smernice, ki naj jih vodijo pri pogajanjih z Ameriko glede **predvojnih dolgov.**

»**Brezalkoholna Produkcija**«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/59 pošlje vsakemu naročniku »**Trgovskega lista**« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Ljubljanska borza.

Sreda, 14. aprila 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 72, bl. 75; loterijska državna renta za vojno škodo den. 295; zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 21; kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 21; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 202, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 175; Merkantilna banka, Kočevje den 102; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 865; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 95; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 50, bl. 60; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka« den. 110, bl. 110, zaklj. 110.

Blago: Trami, 25×25 napr. in od 6 m dolž. napr., zdravi, ostrorobno tesani, fco meja, 3 vag. den. 450, bl. 450, zaklj. 450; hrastovina merkantilna I., II., ostroroba: 40 mm deb., 1.50, 1.70, 2, 2.20, 2.50, 2.70 in 3 m dolž.; 52 mm deb., 1.70, 2, 2.20, 2.50, 2.70, 3 m dolž.; 60 mm deb. 2, 2.20, 2.50, 2.70 in 3 m dolž.; 70 mm deb., 2.30, 2.50, 2.70 in 3 m dolž.; 80 mm deb., 3, 3.30, 3.70, 4, 4.30, 4.70 in 5 m dolž., vse od 14 cm napr., fco vag. Sušak den. 1250; gabrovi blodi (bel gaber), zdravi, čisti, ravni, s toleranco lahke enostavne krivine, z 2 ali 3 zdravimi grčami, od 30 cm prem. napr., s 5% od 26—29 cm, dolž., od 1½ m napr., fco vag. nakl. post. den. 440; hrastovi necbrobljeni plohi, 90, 110, 130 mm, od 2.50 m napr., fco vag. meja bl. 1100. — **Premog:** Kal. ca 7000 antracit, Orle, fco vagon Škofljica: kosovec, za 1 tono bl. 500, kockovec, za 1 tono bl. 450, orehovec, za 1 tono bl. 400, zdrob, za 1 tono bl. 350. Kal. ca 4800, fco vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono bl. 260, kockovec 35/60 mm, za 1 tono bl. 240, orehovec 20/35 mm, za 1 tono bl. 210, zdrob 10/20 mm, za 1 tono bl. 190. Kal. ca 3500, fco vagon Novo mesto: kosovec, za 1 tono bl. 170, kockovec 100 mm, za 1 tono bl. 150, orehovec 50 mm, za 1 tono bl. 140, zdrob za 1 tono bl. 130, rovni, za 1 tono bl. 120. — Pšenica domača 76/77, fco vag. n. p. bl. 305; koruza, času primerno suha, fco Postojna tranz. bl. 167.50; koruza, času primerno suha, fco vag. nakl. postaja bl. 127.50; koruza inzulanka, fco vag. Postojna bl. 185; ajda, fco vag. Ljubljana bl. 260; rž domača, fco vag. Beltinci bl. 210; proso rumeno, fco vag. Beltinci bl. 210; oves rešetani, fco vag. slov. postaja bl. 173; krompir beli, fco vag. Beltinci bl. 76; čebuljček, fco vag. nakl. post. bl. 650; seno polsladko, stisnjeno, fco vag. slov. postaja den. 60; Ia Portland-cement dalmatinski: v juta vrečah, fco Split bl. 40, v papirnatih vrečah, fco Split bl. 44.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 10. aprila 1926. Ta trg je bil srednje preskrbljen in tudi malo obiskan. Slaninarjev je bilo 32, ki so pripeljali 55 zaklanih svinj na trg in so prodajali na drobno po 12.50 do 25, v celih komadih zaklanih svinj pa po 15 do 17 Din, za kg. Domači mesarji so prodajali po običajnih cenah.

Perotnine je bilo to pot malo (okoli 200 komadov) in se je prodajala: piščanci po 15 do 37.50, kokoši 35 do 50, race, pure in gosi 70 do 100 Din komad. To pot je bilo tudi 20 kozličev na trgu, ki so se prodajali po 40 do 125, 3 jagnjeta po 125 do 162.50 Din, domači zajci (32 komadov po 5 do 40 Din komad. **Krompir, zelenjava, druga živila, cvetlice, sadike.** Krompir 5 do 5.50 Din mernik ali 1 do 1.75 Din kg, salata 8 do 16 Din kg, glavnata 2 do 5 Din komad, čebula 1.50 do 5 Din, česen 6 do 8 Din venec, grah v strečju 10 do 12 Din, kislo zelje 2.50 do 3, kisla repa 2 Din kg, karfiole 2 do 12 Din komad, dalmatinske 6 do 7 Din kg, ohrovt 0.50 do 2, sveže zelje 0.75 do 2 dinarja kg, špinača 1, gobe 1 Din kupček. Sadje jabolka 6 do 11, suhe češplje 10 do 12 Din kg. Mleko 2.50 do 3.50, smetana 14 do 16, oljčno olje 32 do 40, bučno olje 26 do 28 Din (po trgovinah 22 Din) liter, maslo surovo 50, čajno 50 do 70, kuhano 40 do 48 Din kg, sir 2 do 8 Din hlebček, jajca 1 do 1.25 Din komad, strd (med) 88 do 100 Din kg, fižol 2 do 3 Din liter. **Cvetice** 1 do 5, v loncih 15 do 75 Din komad. **Sadike** (hruške, jablana) 12 do 18 Din komad. **Lončena in lesena roba** 1 do 120 Din komad, brezove metve 1.75 do 5 Din, lesene grablje 8 do 10 Din komad, koruzna slaba 25 do 32.50 Din vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 7. t. m. so kmetje pripeljali 5 vozov sena, 1 voz otave in 3 vozove slame, v soboto 10. t. m. pa 4 vozove sena, 2 voza otave in 3 vozove slame na trg. Cene so bile senu 70 do 82.50, otavi 80 do 85, slami pa 50 do 55 Din za 100 kg; slama se je tudi prodajala po Din 2 snop.

Svinjski sejem v Celju (10. t. m.). Dogon 135 prašičev, večinoma v starosti od 6 do 9 tednov. Cena za komad v starosti: 6 do 7 tednov 90—120, 7—8 tednov 120 do 150, 8—9 tednov 150—180, 3 mesece 200, 6 mesecev 400 Din. Kupčija je bila precej živahna, ker so stranke kupovale prasce za pleme. Prodana je bila skoro polovica na sejem prignanih komadov.

Dunajski goveji sejem (12 t. m.). Dogon 2316 goved. Cene nižje ca 10—15 grošev pri kg. Notirajo za kg žive teže: Voli I. 1.50—1.70 (izjemno 1.75—1.95), II. 1.15 do 1.45, III. 1—1.10, biki 1.10 do 1.45, krave 0.90—1.45, slaba živina 0.60—0.95 šilinga.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. aprila t. l. ponudbe za dobavo 2.000 kom. lopat zajemalk ter za dobavo blaga za zastave. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 25. aprila t. l. ponudbe za dobavo 60 m impregniranega platna za jadra. — Dne 26. aprila t. l. se bo vršila pri intendanturi kosovske divizijske oblasti v Prištini ofertalna licitacija glede dobave 1.800 kub. m drv. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Najboljša so še vedno **PUCH-kolesa!**
Solidne cene! Plačljivo na obroke!
IGN. VOK, Ljubljana-Novo mesto.

Naročajte Trgovski list!

TISKARNA MERKUR
Trgovsko-industrijska d. d.
Ljubljana
Simon Gregorčičeva ulica št. 13
Telefon št. 552
Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108
Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d.
Lastna knjigoveznica.

ESENCI
za rum, konjak, likerje in žganje
Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vseh vrst
Koncentrirani sadni eteri za aromatiziranje kanditov in sladčic
PRAVI MALINOVEC
Sadna marmelada „Nektar"
Sadni grog (Punsch)
-- Limonov sok --
priporoča:
Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ulica 13
!!! Zahtevajte cenike !!!

KJE SE KUPI?
Le pri tvrdki
Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Gritzner - Adler - Phönix.
Istotam posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermene, pneumatike. Pouk o vezenju na stroj brezplačen! — Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Galanterija! ter modne blago, platenine, nogavice, sukanec, vezenine, gumbe modne biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože, jedilne erodje, škarje itd. se dobi najugodneje pri
Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Na veliko! Na malo!

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
CENIKI NA RAZPOLAGO!

Odgovorni urednik dr. IVAN PLESS, Ljubljana. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.